

Aprentatge servei

**Una nova oportunitat
d'educar per a la ciutadania**

Guió

- 1. Què és l'aprenentatge servei?**
- 2. Quins aprenentatges són possibles?**
- 3. Quins serveis són possibles?**
- 4. Què hi ha a Catalunya?**

1

Una definició per començar

Activitat educativa que combina processos d'**aprenentatge** i de **servei** a la comunitat en **un sol projecte ben articulat** on els participants aprenen tot treballant en necessitats reals de l'entorn amb la finalitat de millorar-lo

Combinació de dos elements...

l'aprenentatge a través de l'experiència

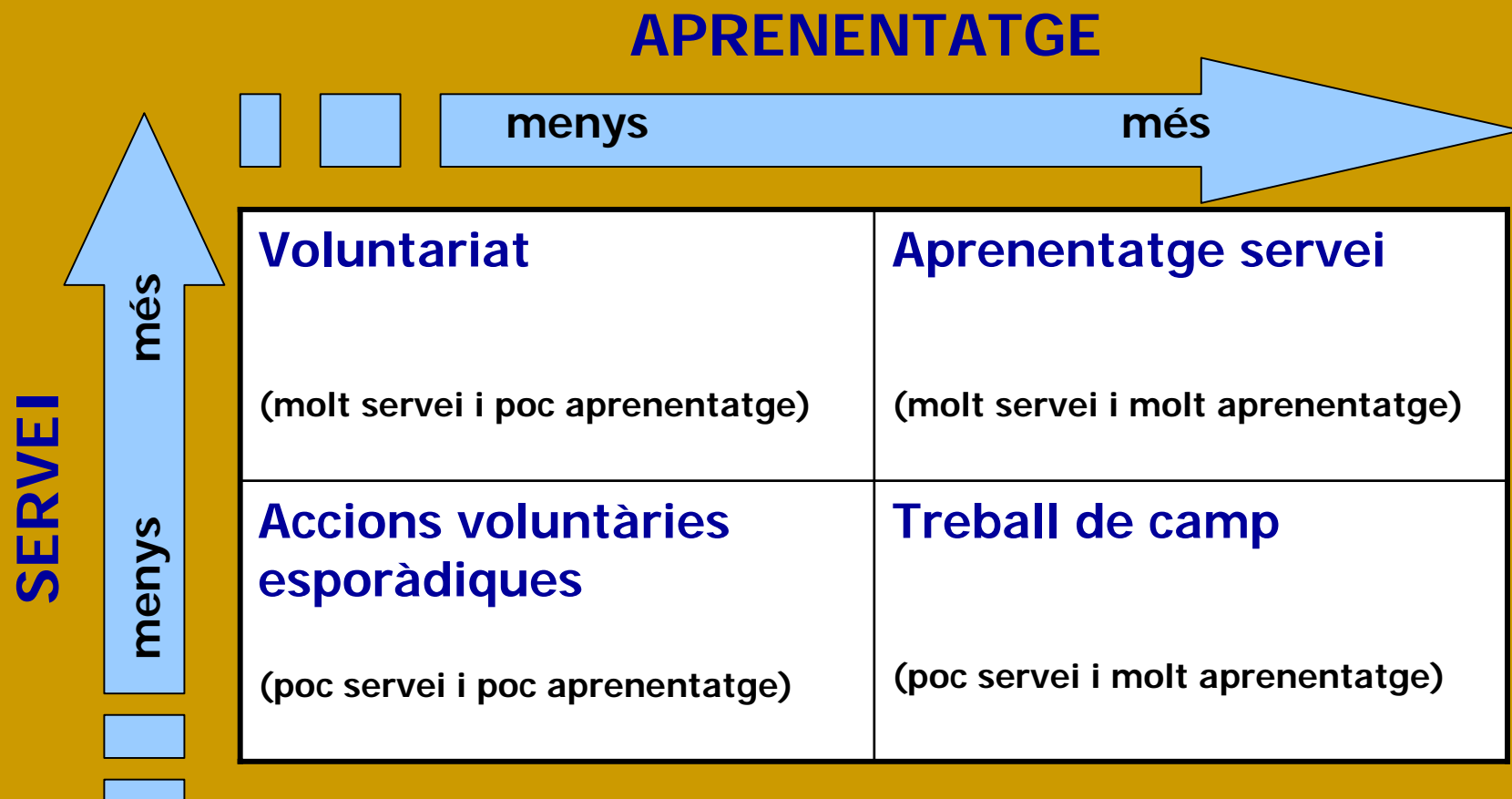
+

l'acció de servei a la comunitat

La integració de les tasques de servei i els esforços d'aprenentatge:

- **transforma els dos components**
- **afegeix valor a cada un d'ells**
- **crea noves qualitats educatives pròpies del conjunt que ara formen servei + aprenentatge...**

Diferent d'altres pràctiques

Quadre inspirat en el SERVICE-LEARNING 2000 CENTER.: Service Learning Quadrants, Palo Alto, C.A. 1996

1

Una nova oportunitat educativa

Aprentatge servei

Projectes sense servei

Treballs de camp

Llegir sota un pi

Esport

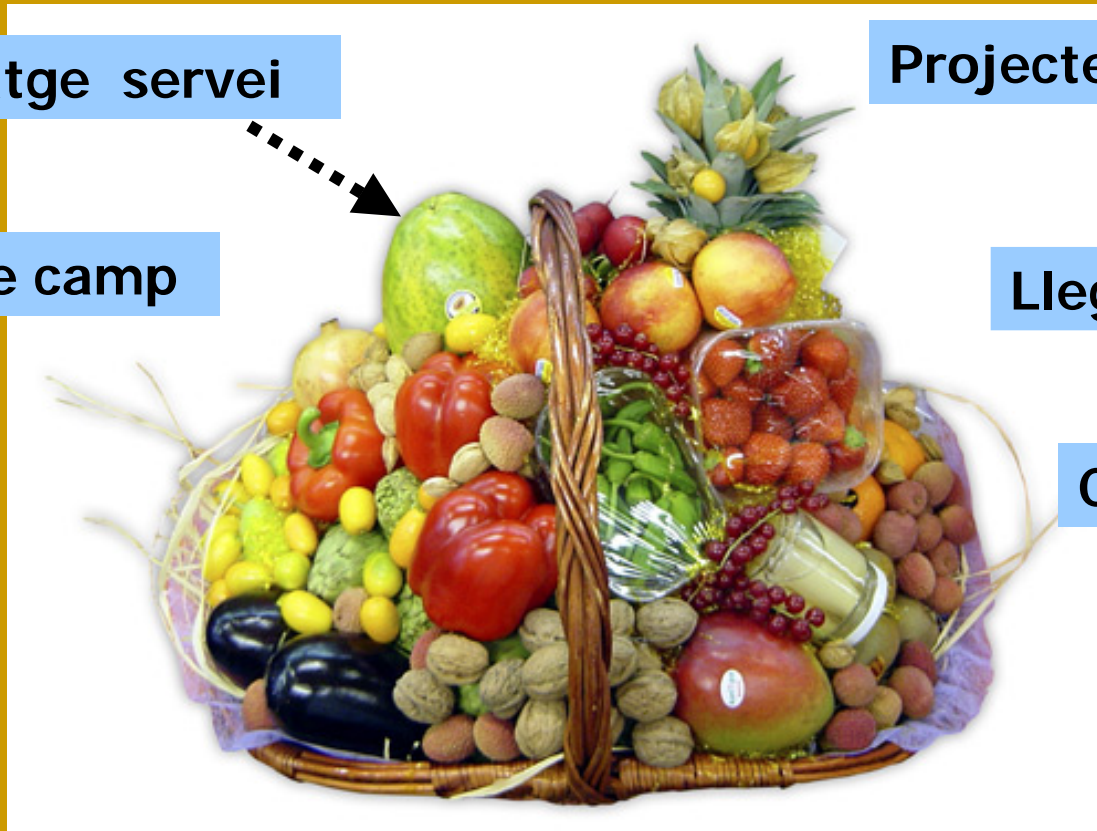
Centres d'interès

Racons

Joc lliure

Dolce fare niente

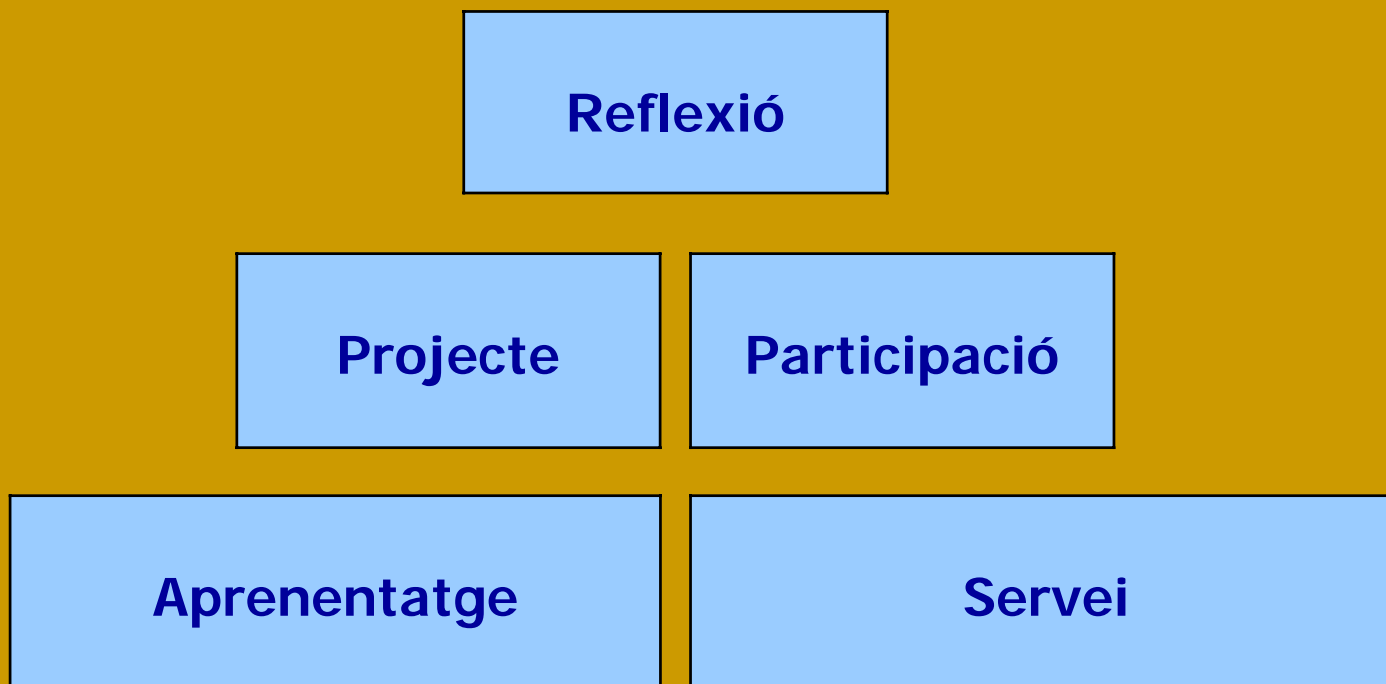
Etcètera, etcètera

- Una manera d'entendre la **ciutadania**: basada en la participació activa i la contribució a la millora de la qualitat de vida de la societat
- Una manera d'entendre **l'aprenentatge**: basada en la recerca, l'acció, la reflexió i la responsabilitat social
- Una manera d'entendre **l'educació en valors**: basada en la vivència, l'experiència i la construcció d'hàbits

Perquè una pràctica educativa sigui APS només cal que reuneixi 5 requisits bàsics:

A través dels projectes APS, és possible incidir en els aprenentatges que constitueixen els 4 pilars de l'educació al segle XXI:

- **Aprendre a conèixer**
- **Aprendre a fer**
- **Aprendre a ser**
- **Aprendre a conviure**

2

“Aprendre a conèixer”

- **Reptes o problemes socials concrets, les causes i conseqüències...**
- **Associacions i persones compromeses en la transformació social...**
- **Visió més realista del món en què vivim, proper o llunyà...**

- **Habilitats en la realització de projectes:** planificar, organitzar, gestionar, difondre, avaluar...
- **Habilitats i competències específiques del servei que es realitza...**
- **Afeccions i capacitats individuals,** posades al servei de la comunitat...

- **Autonomia personal:** autoestima, esforç, constància, autocrítica, tolerància a la frustració...
- **Interiorització de valors** i millora de la coherència: solidaritat, responsabilitat, justícia, igualtat...
- **Consciència crítica** i voluntat de compromís...

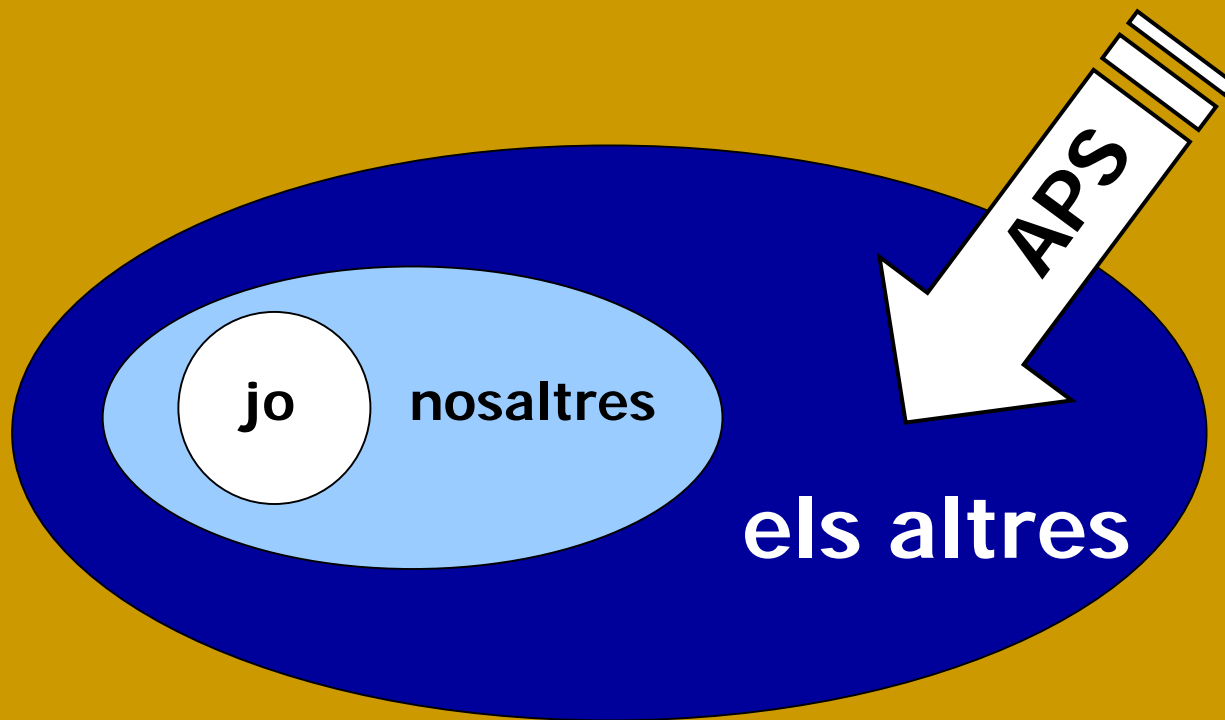
2 "Aprendre a conviure"

- Capacitats per al treball en equip: dialogar, pactar, cedir, exigir...
- Actituds prosocials i hàbits de convivència: comprensió, amabilitat, paciència, generositat...
- Habilitats comunicatives i d'expressió...

3

Què s'entèn per servei a la comunitat?

L'APS reforça la descoberta de "l'alteritat", la generositat vers els altres

3 El servei a la comunitat:

- Es basa en la detecció d'una **necessitat real** de l'entorn
- Requereix un **treball en xarxa** amb altres entitats i institucions de la comunitat
- Està inspirat en un sentit de **reciprocitat**, no de paternalisme o segregació

3 Tipologia de serveis

Medi ambient

- Promoció de l'estalvi energètic
- Reducció de residus i reciclatge
- Conservació / neteja dels entorns
- Prevenció de la contaminació acústica
- Protecció de la fauna o flora
- Traçat d'itineraris...

Promoció de la salut

- Sensibilització i difusió de missatges de salut
- Promoció d'estratègies i hàbits saludables
- Ajuda a persones amb problemes de salut
- Recollida de fons per a causes de salut
- Denúncia de males condicions de vida i salut...

Participació ciutadana

- Promoció del civisme
- Informació i comunicació
- Intervencions en lleure o animació sòcio-cultural
- Difusió i promoció de la cultura
- Accions en habitatge o urbanisme
- Interculturalitat als barris i ciutats...

Patrimoni cultural

- Conservació del patrimoni
- Recuperació de construccions històriques
- Difusió i foment del patrimoni entre la població
- Col·laboració en projectes arqueològics...

3 Tipologia de serveis

Intercanvi generacional

- Recuperació de la historia local, "memoria viva"
- Intercanvi, d'ajuda mútua, "banc del temps"
- Cooperació en projectes comuns
- Promoció de activitats intergeneracionals i de vida familiar...

Ajuda pròxima a altres persones

- Persones amb disminucions físiques
- Persones amb disminucions psíquiques
- Persones malaltes
- Víctimes de abusos o violència
- Persones amb problemes d'adiccions
- Persones amb problemes de soletat o aïllament
- Persones amb dificultats socioeconòmiques
- Immigrants...

3 Tipologia de serveis

Suport a l'escolarització

- Repàs escolar i ajuda en els
- Acompanyament tutorial i orientació
- Narració de contes
- Dinamització d'activitats lúdiques amb plantejament compensatori
- Acompanyament a la immersió lingüística...

Solidaritat i cooperació

- Drets Humans / Drets dels Infants
- Pau, desarmament
- Antiracisme
- Cooperació internacional
- Emergències i socors internacionals
- Igualtat de gènere...

4

Punts forts i punts febles

+

- Moltes experiències **d'escoles obertes** a la comunitat i al món
- Un **moviment associatiu** molt ric i divers, amb una gran tradició de voluntariat
- Moltes **iniciatives institucionals** d'impulsar ciutats educadores i projectes educatius de ciutat

-

- Poca experiència consolidada de **treball en xarxa** entre els agents educatius
- Poca experiència de **vincular estretament** aprenentatge i servei

4

Algunes bones pràctiques...

Ecoauditoria a l'aula

El servei és: emprendre mesures mediambientals correctores per al centre i a la població, contribuint a crear un entorn urbà més sostenible

L'aprenentatge és: relatiu a diferents àrees curriculars a través de l'anàlisi i interpretació dels consums energètics de l'escola. Destaquen coneixements de ciències naturals, socials i matemàtiques

Joves-guia

El servei és: fer de referents i acompanyar adolescents nous, per tal d'ajudar-los a reforçar la seva autonomia i capacitat de relació

L'aprenentatge és: formació específica sobre l'institut, la ciutat, el tracte amb els altres, l'alumnat nou... per tal de dur a terme la tasca de guia dels seus companys

Camps de treball

El servei és: contribuir a la recuperació del patrimoni arquitectònic, cultural i natural del municipi

L'aprenentatge és: tècniques específiques de recuperació del l'entorn. Habilitats, estratègies d'organització i treball en equip. Actituds de respecte i millora del patrimoni

Memòria Viva

El servei és: recuperar la història local per tal de fer-la extensible al conjunt de la població a través de diferents mitjans

L'aprenentatge és: conèixer aspectes històrics i culturals que aporten els ciutadans de tercera edat en un projecte d'intercanvi generacional. Reconèixer també que podem aprendre de la gent gran

Contes per a conversar

El servei és: difondre i promoure missatges sobre hàbits saludables a través de la ràdio

L'aprenentatge és: el contingut dels contes es treballa prèviament a l'aula, les colònies o casals d'estiu. A més, també es treballen habilitats comunicatives per a la retransmissió

4

Algunes bones pràctiques...

Campanya de donació de sang

El servei és: implicar-se activament en la promoció i difusió de les campanyes de donació adreçades als adults

L'aprenentatge és: adquisició de coneixements sobre la sang i la necessitat de la donació. Treball sobre habilitats organitzatives i de comunicació

4

Algunes bones pràctiques...

Connecta Jove

El servei és: formar en el camp de la informàtica a persones adultes del barri, ajudant-les a superar la "bretxa digital"

L'aprenentatge és: coneixements sobre informàtica d'usuari. També estratègies didàctiques i de relació amb els adults a tenir en compte per tal de dur a terme la formació

Aprentatge servei

**Una nova oportunitat
d'educar per a la ciutadania**